Ч. 66 (13.611). Львів, вівторок 13. березня 1934. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед закінченням соймової сесії.

Сойм відбуде ще правдоподібно 1—2 засідання та скінчить свою сесію.

ЗІ СЕНАТУ.

КОЛИ МОЛОДІ ВІЛЬНО ХОДИТИ ДО КІНА.

У суботу на засіданні сенату м. ін. ухвали[ли] проект закону про фільми. Тут сенат змінив ... проект того закону, підвищуючи границю для молоді до 18 замість до 17 літ. Сталося ... що предоставник м-ства допсанів за ко... що молодь здає матуру пересічно на 18. ... життя. Покінчення 18. літ дає право оглядати ... фільми.

НОВЕЛЯ ДО КООПЕРАТИВНОГО ЗАКОНУ.

Опісля віцемаршал Богуцький реферував [новелю] до закону про кооперативи. Довшу промову в тій справі виголосив сен. Павликовський. Доказував, що кооперативному рухові грозить небезпека, коли новелю ухвалять, не ухваливши рівночасно поправок меншин. Змалювавши історію українського кооперативного руху. ... поправки підтримали всі клюби за ... ББ. Це перший випадок в історії польського парляментаризму. Воно має велике значіння. ... засував, у яких тяжких умовинах ... українські кооперативи в повоєнній добі. Після 1926 р. дали 300.000 зол. кредиту, та той кредит наразі українцям замовили. Оплатили його дословно до 24 годин. Українці вірять, що треба приписати це чужим впливам.

У голосуванні поправки меншин відкинули, а закон приняли лише з комісійними поправками.

Вчергі ухвалили проект закону про охорону перед пожежами й іншими елементарними нещастями. В дискусії сен. Горбачевський доказував, що закон має в собі більше шкідливих ніж додатніх прав, тому українці голосуватимуть проти закону.

Закон ухвалили. Ухвалили теж новелю до промислового закону. Референт сен. Івановський (ББ) в імені міністра промислу та торговлі впевнив, що поширення конституційних прав не потягне за собою для промисловців обмежень національної ні політично-правної натури. Введений до закону припис, що купець мусить мати фахові кваліфікації, злагіднено приписом, що введення того в життя вимагатиме окремого закону. Справи тієї не порішать шляхом декрету.

Друга розправа ОУН. в Тернополі.

... 1 і 9. березня відбувалася в Тернополі перед судом присяглих друга ачергн в теперішній ... розправа за проступок із 97 арт. § 1. ... [прина]лежність до ОУН. Обвинувачені: Василь [Солов]инка, 21 л., абсольвент рогатинської гімназії та Степан Маркіз, л. 24., селянин, оба з ... В 1931 р. Солонинка був обвинувачений в саботажнім підпалі. Суд увільнив його. ... часу Солонинка був під поліційним доглядом. Коли в 1933 р. в Золочівщині трапилися ... Солонинку арештували. Над Солонинкою мав відбутися наглий суд, та він доказав своє алібі. Слідча влада підозрівала Солонинку, що він привіз зі Львова до Цеброва багато нелегальної літератури та помістив у школі Буківського. Летючки ті та брошури — згідно з актом обвинувачення — забрав Степан Маркіз та перевіз до Ельжбітівки. Свідки доказували алібі Солонинки.

Суд засудив Солонинку на 8 літ вязниці, Маркіза на два роки та втрату горожанських і почесних прав через 10 і 5 літ.

Оборона заповіла касацію. Боронили пос. д-р Ст. Барав і д-р Ладика.

Протипольські демонстрації.

МОР. ОСТРАВА. 11. 3. ПАТ. У протипольських демонстраціях узяло участь ледви 600 у... хоч чсл. залізниці дали приїзжим безплатні білети. Говорили три бесідники. Присутні ухвалили резолюцію, в якій взивають до винародовлення чехів на окраїнах. До Праги вислали телеграму.

МОР. ОСТРАВА, 11. 3. ПАТ. Заходами польських організацій відбулися вчора в Тешині збори, на яких мали відповісти полякам на жалібне свято в честь польських воянів, які згинули в боротьбі проти чехів. У ч. Тешині й околиці були скріплені стежі. Тешинська залога була від кількох днів у поготівлі. Збори, що відбулися в салі, були строго довірочні. Допускали лише попередньо зголошених членів за легітимацією. Замітне, що збори не відбулися в таких широких розмірах, які початково хотіли їм надати орґанізатори, які бажали в Тешині уладити заг. краєву маніфестацію.

Доля залоги „Челюскіна".

МОСКВА, 11. 3. ПАТ. Табор розбитків „Челюскіна" постійно змінює місце побуту та посувається на захід. Летун Ляпідевський, що тому кілька днів дістався щасливо до табору, старався перше уладити таку виправу, та мусів завернути в половині дороги. Влада приготовляє в найкоротшому часі рятункову виправу при участи Водоп'янова, який хоче вилетіти з Хабаровська.

Летунський напад на французький парлямент.

Парляментарна слідча комісія в справі заворушень у Парижі, що були в лютому, переслухала редактора „Еко де Парі" Керилліса, який [обвинуватив] міністра жін. Фрота, що спеціяльно зладженими документами хотів його шантажувати. Між іншим подав був Керилісові поліційний рапорт ... розмови в ресторані чотирьох летунів ... з Керилісовою братом. Автор рапорту впевняв, що летуни хотіли виконати бомбовий напад на палату депутованих. Керилісові здавалося, що Фро хотів його втягнути в засідку. Фро не заперечив Керилісових закидів і твердив, що метою розмови було перестерегти Керил'са перед наслідками нерозважної акції летунів, у цьому й Керилісового брата.

—o—

Не можуть порозумітися в справі цукру.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Міжнародня конференція продуцентів цукру закінчила праці без успіху. Основним завданням, яке було на денному порядку конференції, була м. ін. реґляментація продукції цукру. В тій справі не прийшло до порозуміння. Думають, що конференція не була безхосенна, бо дала делеґатам нагоду обмінятися думками до позволила почати студії, які причиняться до влекшення порозуміння.

—o—

ФРАНЦУСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЛУЧАТЬСЯ З КО МУНІСТАМИ.

ПАРИЖ. ПАТ. Соціялістична рада С. Ф. І. О. ... Сени ухвалила 4.005 голосами резолюцію, яка доручає соціялістичним секціям удержати єдність ділання з льокальними пролетарськими організаціями, себто комуністами.

—o—

ВОЛОДИМИР КИПРІЯН
ревізор Р. С. У. К.
помер 10. III. Похорон відбудеться вівторок 13. ц. м. в год. 3.30 попол. з крипти при Вірменській катедрі.

МУСОЛІНІ ПРО ПОЛЬСЬКО-НІМ. ПАКТ.

ВІДЕНЬ, 11. III. ПАТ. „Дер Таг" приніс розмову американського журналіста Кнікербокера з Мусоліні'ом. На запит про можливість вдержання мира в Европі, Мусоліні сказав: Гадаю, що мир запевнений бодай на 10 літ. Підписання польсько-німецького пакту має велике значіння. Справа коридора тривожила Европу та скривала в собі поважну небезпеку. Тепер ця справа полагоджена принайменше на 10 літ. Думаю, що той пакт можемо вважати щирим. Обі сторони будуть держатися його. Гітлер уважає себе за так само звязаного пактом як Польща, а це значить, що не буде війни за данціґський коридор. У справі Австрії Мусоліні вірить теж у щирі наміри Гітлера додержати зобовязання.

—o—

Спека в Австралії.

ЛЬОНДОН, ПАТ. В Австралії велика спека, з чого на великих просторах горять ліси й левади. В Аделяйді вогонь перекинувся навіть на городи та сади. В соснових лісах полумя доходить до 150 стіп висоти. В півд.-сх. Австралії згоріли тисячі акрів лісів і левад.

9. березня був найгорячіший в історії Австралії. В м. Аделяйда було 110 ст. Фаренгайта.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА.

НЮЙОРК, 11. III. ПАТ. Із Бермінгему в стейті Алабама повідомляють про страшну пожежу, що лютувала на гол. вулиці міста підчас найбільшого руху. Великий магазин згорів до тла. 15.000 людей приглядалося пожежі. Вогонь перекинувся на другий бік вулиці й охопив склад мазей та оливи. Мусіли евакуувати сусіднє кіно, в якому йшла вистава. Пожежу зльокалізували після 5 годин. Попарилося 34 людей, гол. з вогневої сторожі. Втрати на 3,600.000 дол.

По широкому світі.

— Чесько-польські летунські переговори перервано на деякий час.

— Апеляційний суд збільшив кару одному з директорів концерну Кройґреа, Гольмові, з 6 на 24 місяці важких робіт.

— У Клайпеді присудили на 500—600 літів кари 3 німців, що розкидали летючки зі свастикою та співали гітлерівські пісні.

— „Пті Журналь" повідомляє, що французький уряд вишле у вівторок відповідь на англійське меморандум, яка буде історичним документом у справах розброєння.

— В Індокитаю вибухли заворушення проти французів. На чолі заворушень стоїть Ліяґ, який скликає вужів що має таку популярність як Ґанді в Індіях.

— В Будапешті повторилися протижидівські заворушення.

— Кн. Сикст Бурбонський безнадійно хорий. В звязку з тим до Парижа приїхала б. цісарева Зита.

— У Парижі знову застрайкувало 2.500 шоферів.

— В усій Еспанії проголосили ген. страйк. Уряд заявив, що вважатиме страйк нелеґальною акцією. В усій Еспанії розвязала конфедерацію праці, як таку, що в ній збиралися монархістичні та синдикалістичні елементи. Організацію признали нелегальною.

— У Відні отворили весняні торги. Отворили теж англійську й мадярську виставу. Участь чужинців доволі велика. З Польщі приїхало до 400 гостей.

Господарське положення українського народу.

Промова сен. інж. Юліяна Павликовського, виголошена на пленарному засіданні Сенату в дні 1. березня ц. р. підчас дебати над буджетом міністерства рільництва й земельних реформ.

(Докінчення.)

Віддовженева акція, така сьогодні потрібна, мусить іти в парі з усуванням джерел задовження, а первісні джерела задовження хліборобства ділають непереривно досі. Отже залежить від темпа, коли темпо віддовженевої акції було би скоріше, могла би ця акція віддовження випередити наслідки джерел задовження, які істнують, а які я обговорив у 6-ти точках, характеризуючи політику уряду. Стверджую, що темпо акції віддовження, чи фінансово-хліборобської акції, як її називають, є нерівномірне в роземчих урядах і в Акцептаційному Банку. Вправді Акцептаційний Банк почав пізніше свою діяльність, але коли візьмемо цілість справ, які були розглядані роземчими, повітовими і воєвідськими урядами та конверзійні предложення до Акцептаційного Банку, то доходимо до дуже вужденних вислідів: 239 роземчих повіт. урядів і 16 роземчих воєвідських урядів на 332 тисячі предложених справ розглянуло й урегулювало 180 тисяч справ на суму 100 міліонів золотих: на один роземчий уряд припадає майже 734 справи; натомісць Акцептаційний Банк до 15. лютого 1934 р. одержав від установ-вірителів до затвердження 10.120 умов на 25 міліонів золотих — 2 умови припадають менше-більше на одну інституцію-вірителя. У тих цифрах характеризується з одного боку рухливість роземчих урядів і нерухливість інституцій-вірителів, а тимсамим і Акцептаційного Банку. Але злучивши акцію і роземчих урядів і Акцептаційного Банку бачимо, що фінансово-хліборобська акція розглянула дотепер і полагодила справ на вартість 125 міліонів золотих. Це є 1/40 частина задовження, 2 і пів прц.; ще 97 і пів прц. є неполагоджених. Не думаю, щоби всі ті справи прийшли до роземчих урядів, або Акцептаційного Банку, одначе темпо акції є повільне. Одначе при діланню тих самих причин, які довели хліборобство до жахливого задовження, маємо право думати, що суперництво джерел задовження з акцією віддовження дасть у вислідах перевагу дальшому задовженню хліборобства, хіба, що фінанс. акція буде поглиблена, поширена і змішнена. Вона є конечна, бо удержує рільників на батьківщині, а позатим кожний має право принайменше теоретично думати, що з хвилиною віддовження рільників можуть піднестися ціни на ринку. Сьогодні ринок є прибитий голодовими умовинами. Збільшена рентовність господарки з причини обниження відсотків від довгів, а вкінці упорядкування фінансів села може довести до відновлення парцеляційної акції.

Другою актуальною справою, яка є лише плянованою, є проєкт про примусову організацію збуту хліборобських плодів, як одного з кілець, що рішають про рентовність хліборобської продукції. Та міна, про яку говорила п. сенаторка Клушинська, є дитячою забавкою супроти цієї англійської міни, якою п. Рудзінський грозить хліборобству. Поминаємо те, що трансплянтування, а навіть транспортування англ. взорів на наш ґрунт є зовсім невідповідне. Зовсім інакша є аґрарна структура Англії, зовсім інакші є умовини продукції й засоблення. Адже ж в Англії около 8 прц. населення живе з хліборобства, у нас 70 прц., причому ті 8 прц. займають більші господарства, коли у нас дрібні господарства становлять найчисленнішу катеґорію. Позатим англійське хліборобство працює для двомісячного запотребування Англії, імпортового краю. Але поминаючи це все, Англія, яка в 1931 р. ухвалила закон про примусову організацію, не ввела його чейже в життя. В 1933 р. пішла вона на внутрішню реґуляцію цін через контингентування імпорту.

Господарські українські організації й Український Клюб вважають, що одиноким [illegible] до розвязки болячки при збуті хліборобських продуктів є оперти той збут на кооперації. Кооперація, польська і українська, виявила [illegible] рішучою свою працею свою життєздатність [illegible] тій справі, а дальше довела і до стандаризації деяких хліборобських продуктів і додатно [illegible] вязує питання збуту.

Картелізація хліборобства означає [illegible] ти цілий ряд людей, незвязаних з хліборобством, на те, щоби утворити великий бюрократичний апарат, який не сповнить надій саме через бюрократизацію акції, а що більше може довести до знищення живих і життєздатних організацій, які працюють в цій матерії збуту і стандаризації. Проти примусової організації збуту хліборобських плодів заявилися відповідні [illegible] хліборобські польські організації, всі українські, а з хліборобських палат заявилися „за“ [illegible] хліборобська палата у Кельцах, Лодзі, на Шлеську й у Львові. Не хочу зраджувати тайни [illegible] ухвалу приняли у Львові, nomina non sunt odiosa. Певно в міністерстві земельних справ був зложений відповідний рапорт. Головна [illegible] „iurabant in verba magistri“. Крім того Начальна Рада т. зв. Землянських Організацій виступила також проти картелізації у хліборобстві. Остається лише МТР у Львові та в Кракові [illegible] який відлам рільної продукції як [illegible] які разом з 4 хліборобськими палатами [illegible] ся за проєктами п. Рудзінського. Цікавим [illegible] справі є те, що купецькі організації виступили проти картелізації та монополю збуту. Маю в думці заяву директора Союзу польських [illegible] в Познані Брунона Сікорського, який [illegible] стверджує, що картелізація введе „сумнівні організаційні форми, які хоч би приблизно не [illegible] зують на висліди, які слід осягнути“. Примусова організація це скок у темряву. А при тому скоку у темряву потягнуть імовірно у пропасть [illegible] хліборобські організації. Одначе, з огляду на становище, яке пан міністр заняв в буджетовій комісії, маю надію, що міністерство хліборобства прихилиться до здорової опінії і не схоче вводити новотвору, який може лише зашкодити і не поможе нічого ні хліборобству, ні самоврядовим хліборобським організаціям, польським та українським. (Оплески на українських лавках).

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 13. БЕРЕЗНЯ 1934.

ГАЛАКТІОН ЧІПКА.

За слідами лещет.

II.

Краєві лещетарські змагання не те що товариські, клюбові, чи навіть міжклюбові. Вони й відбуваються в нас серед зовсім інших обставин та настрою.

Товариські змагання... Снігу ще майже нема. Ледви борозди забілили. Дошки гупають по замерзлій груді і за кожним кроком задирають до гори носи — вітрять, чи не збирається на добрий сніг.

Клюбові змагання.

Сніг упав добрий вже давно, але не було часу робити змагань, бо снігові килими манили лещетарів на проґульки, пішки, трамваєм і „нарти-бриджом.“ Аж як трошки пустило, а виглядає, що ще ліпше пустить — тоді Клюби проголошують: „На старт!“

Міжклюбові...

Таки добре пустило, але потім на щастя взяв мороз і мало що не впав сніг. Всеж таки, хоч і з тяжким трудом, можна визначити трасу — в більшости покриту снігом в меншости слідами снігу. Їхати по тій трасі не дуже добре, але за те прекрасно ломити дошки. Тільки трошки сюди-туди — трах! — і дошка готова. Падати також не зле — по груді не посунеться далеко.

Краєві.

Коли вже сніг зовсім серіозно думає зникати, коли по ночах чути голоси птацтва, що вертається з вирію, коли вітер несе з собою далекий, але певний запах весни — тоді паде важке слово: „На старт за краєве мистецтво!“

Питався я досвідчених лещетарів чому воно так, спеціяльно щодо краєвих змагань відповів, — що не можна інакше. Так виходить і кінець. Додав притім кілька покликів на галицьке підсоння, химерне і зрадливе, яке не дає запоруки чи буде в березні зима чи літо.

Хотів я спитати, чи не можнаб пересунути змагань на лютий, але боявся компромітації. Щойно перший рік маю лещета, щойно на другий рік може зачну їздити, то готов ляпнути якусь дурницю.

Всеж таки щодо підсоння — мені справа неясна. Пригадую собі один Великдень. Був здається чи не пятого травня, а сніг такий упав, що можна було кованими залубнями їхати. Коли вже безоглядно не вірити підсонню, то можеб таки зробити „краєві“ на Великдень.

І народу більше буде, бо при святі, і заправлятись можна довше.

Минулорічні „краєві“ мали і мороз і сніг — цьогорічні ні одного ні другого, зате настрій був весняний і тому може такий радісний.

Отже цьогорічні краєві...

Змагуни дістали диспензу і вирушили в гори ще перед Богослуженням. Інакше не встиглиб відбути змагань. Три кільометри вгору — не жарт, а ще по такій печі, як горб перед захистом. Коли скінчилося Богослуження (9—10.30), то досвідні люди впевняли, що змагуни вже доходять до цілі.

На пів до чотирнацятої сподівалися ми перших змагунів, але вже годину передтим то тут то там лунали оклики: „Їдуть.“ Люди вибігали з хат (сторожівка, захист і вілля п. п. Пежанських!), а ті, що були на дворі — гнали до мети.

За хвилю всі верталися назад і вспокоювались.

Вводили в блуд публику дві панни Марусі, які не стартували, але їздити хотіли. Видрапались на пів гори і показувались то тут то там — мов перші змагуни. Навіть їхали з таким самим розмахом і з таким самим розмахом падали.

Довге вижидання викликує нервовість, а нервовість спрагу. Колиж чоловік відчуває спрагу, то звертає мимохіть увагу на шлунок. А тоді хоче їсти.

Нам спеціяльно запрошеним не штука було. Пані Іця працювала для нас уже [illegible] і наварила-напекла всякої всячини. Проголодувався — смик до хати і вже індичу [illegible] яку там іншу канапку. Не тільки [illegible] ще й припрошують: „Беріть більше. Ви [illegible] десь дуже зголодніли.“

Інакше було тим, які не послухали [illegible] привезти з собою харчі, а тут не застали буфету.

Підходить до мене молода панночка:

— Вибачте... Я називаюся... Може тут [illegible] на де дістати чай?

А за нею друга і якась пані і якийсь молодий громадянин. Усі за чаєм.

Я тільки руками розкладаю.

— Нема — кажу — тут ніде.

Але жаль мені зробилося. Бачу, що їм [illegible] лось би не тільки чаю, але й щось більш [illegible] ального.

Нехай мені простять шан. лещетарі [illegible] Львова. Я по тяжкій внутрішній боротьбі надрушив їхню приватну спіжарню і [illegible] пять „канапок“.

Хто зна, може зробив добре обидвом [illegible] нам. Помучені змагуни не переладували [illegible] ка, а зголоднілі глядачі врятувалися від [illegible] вих болів...

Врешті оклик з десятьох грудей:

— Їд-у-уть!

Тепер уже справді.

На закруті, біля хати під верхом [illegible] щось між смереками. За ним друге, третє.

Всі кинулись ближче траси.

Ось перший змагун взяв з розгону [illegible] але на простім висипався аж закурилося [illegible] значить змусити мокрий сніг до того, [illegible] закурився, знає тільки той, хто так [illegible] Другий змагун минув першого, третій [illegible] четвертий не встиг. „Висипання“ [illegible] ром повісся вдолину.

Ждемо нетерпляче на них. Одинка, [illegible] вісімка. Вісімка — гуцул Мочерняк. [illegible] тим час, минув чотирьох — може [illegible] Він здалеку відбиває на снігу. В [illegible] нах, простоволосий, суне вниз як [illegible]

З відчитової салі.

Церква і держава.

В мин. неділю відбувся у Львові на цю тему відчит о. д-ра Йосифа Скрутня ЧСВВ, як черговий з відчитів, що їх улаштовує в салі „Української Бесіди“ Наукове Богословське Т-во в серії академічних вечорів. Присутніх на салі було до 200 осіб, що слухали виводів референта, зібраних у постичну форму, з очевидним зацікавленням.

Прелєгент вийшов від ствердження факту, що від віків існують на землі з Божої волі дві інституції, різні організаційним устроєм, завданнями і засобами: церква і держава. Перша прямує засобами до забезпечення людині вічности, друга має на меті дочасне її життя. Залежно від цих завдань обі організації вживають інших засобів. Поза цими різницями церкву від держави ріжнить те, що коли держава в ріжних епохах мала різний зміст (пр. держава римських імператорів — і держава середнєвіччя), то церква незмінно існує у своїх основних заложеннях — хоч всі земські сили нераз і не два старались її захитати. В дальшому виявив референт, що ті різниці були причиною, що змагання церкви і держави часто перехрещувалися. Часом ці інституції себе доповнювали, часом відділювались від себе, а бувало, що ставали собі ворогами. Католицький погляд на цю справу вясував папа Пій IX. В одній зі своїх енциклік осудив секуляризацію і виказав усі її небезпеки і для церкви і для держави. У нас цій справі багато уваги присвятив м. ін. В. Липинський. На прикладах з історії доказав цей знаменитий історик, що немає сильних держав без гармонійного співділання з церквою. З другого боку на прикладі новітньої московської церкви показав, як тратила вона свою силу, коли піддалася під диктат царизму. Закінчив прелєгент свій реферат ствердженням факту, що гармонійна співпраця церкви і держави у вислідi приносить те, за чим тужить людство: щастя. Це треба знати не тільки народам, що мають державу, але й тим, що до держави прямують.

Реферат о. д-ра Скрутня мав наскрізь теоретичний характер, до того був читаний дещо за скоро, так, що слухачам було не легко схопити всі його думки.

По рефераті розвинулась широка дискусія, в якій забирали слово: д-р Копач, д-р Мінко, о. Слюсарський, д-р Євдик і ін. Відповідав референт, що в одному моменті непотрібно виступив назто проти малого спростування одного з дискутантів.

[...]ить в дуже добрій формі, під рясні оплески бойківської публики.

Дехто з них похнюпив ніс. Якто? Ніби бойки гірші від гуцулів. Приїхав аж з під Чорногори і возьме першу нагороду. А їх Шимін що?! Може зломив дошку, може нещасливо впав.

Один за одним прибувають змагуни.

Врешті Шимін.

Зїхав з гори як по маслі, а перед самою метою телеп — лежить.

Скорше! Скорше! — гукають на нього бойківські патріоти.

Він сам то знає. Зривається і пре вперед.

Мета. Секунда ліпше від Мочерняка. Колиб не впав мав би три, може й чотири.

Славсько бє браво, за Славськом околиця. Бойківщина горою. На одну секунду — як і має бути при добрій конкуренції.

Лещетарська аристократія, старі лещетарі міст. Їдуть елегантніше, швидше, хоч і швидше падають і більше мучаться. Все таки їх груди не знають цілий рік гірським воздухом.

На склоні горба появляються жінки.

— Хто перший? — питається якийсь лаїк. Очевидно: Пані Нуна.

Пані Нуна Рожанковська, „душа товариства“ — як її звичають „паелки“ приходять на мінуту скорше від інших.

— Якжеж там їхалося? — питаю її зараз, як тільки минула мету.

Але „душа товариства“ не може духа зловити і тільки рукою показує, що зле.

А за жінками їде „лещетарський доріст“. Малі бойчики в усіляких убраннях і на ріжнородних дошках. Їдуть, вивертають козли, роблять клинці, гублять шапки, кийки і лещети, біжать на одній дошці, або й без дошок, щоби тільки дійти до мети.

І доходять.

Усі до одного. Здорові, хоч обсніжені, один навіть з розбитим носом, але усміхнений.

Від малечку вчаться змагатися і за всяку ціну доходити до мети.

Треба нам таких, не сотки, але тисячі, а [...]

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ЛЬОТЕРІЙНА КОЛЕКТУРА СОЮЗУ УКРАЇНОК-ЕМІГРАНТОК У ВАРШАВІ.

„Пром.-Торг. Вістник“ за березень приніс вістку, що організація жінок-емігранток дістала концесію на відчинення колектури державної льотерії у Варшаві, що всі формальности вже полагоджені і нове підприємство зачне небавком працювати. Від себе додамо, що при частому опрацьовуванні клієнтелі колектурами також на віддаль, шляхом листування, можна сподіватись, що це нове підприємство буде шукати собі відборців і на терені Галичини та Волині.

„ЧИСТКА“ В КООПЕРАЦІЇ. — ГЕТЬ З НАШИХ РЯДІВ!

Ревіз. Союз ще в половині минулого року видав наказ усім союзним кооперативам припинити боргування товару і стягати енергійно старі довги. Важність цього рішення підтримав РСУК ще й обіжником з жовтня 1933. Протиборгова акція принесла цікаві, але й невеселі цифри. Стан лядових боргів по кооперативах дійсно поважний, довжниками є навіть члени надз. рад та управ, поважна є теж сума нестягальних боргів. Ця акція дала в загальному добрі результати. Проте чимало кооператив не послухало наказів і їм грозить дирекція РСУК-а виключенням уже на найближчому засіданні Ради Рев. Союзу. В ост. числі Г. К. Ч. є поданий спис тих 34 кооператив. Там сказано: для таких кооператив лиш одна наша відповідь: „Геть з наших рядів!“ Не занечищуйте своєю присутністю здорової кооперативної атмосфери!“

ЦЕНТРОБАНК КЛИЧЕ ДБАТИ ЗА БІЛЯНСОВУ РІВНОВАГУ.

З уваги на дальшу валютову непевність Централбанк нагадує кредитовим кооперативам тямити про білянсову рівновагу долярів в активах і пасивах, аби вони могли ѳминути курсових втрат. Золотові позички мають бути обезпечені золотою клявзулею.

Польська хроніка.

ПІСЛЯ ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКОГО ЗАМИРЕННЯ.

Знесення боєвих приписів у товаровому обміні поміж Польщею і Німеччиною є фактом великої ваги в господарському, а з тим і в політичному житті обох цих держав. Підписання 7. ц. м. у Варшаві протоколу про ліквідацію господарського конфлікту, що вводить перервані від 9 літ нормальні взаємини, вважають не тільки в Німеччині і в Польщі замітною подією, але теж світова преса присвятила цій справі багато уваги. Ми на днях повернемо до цієї теми.

НОВЕЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВОГО ПРАВА. — ПЛЯНОВІСТЬ У НАР. ГОСПОДАРСТВІ РОСТЕ. НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ НАС.

У великому реформаторському процесі, що його від довшого вже часу проводить польський уряд шляхом нових законів і розпорядків, новелізація промислового права займає окреме місце. Вона є черговою спробою підпорядкувати господарське життя державі, розбудувати систему модної тепер „плянової господарки“ в некорисіть господарського лібералізму. Не в тому річ, що на лісту „концесіонованих промислів“ прийдуть ще 2—3 категорії промислів, а в еластичности цієї лісти, яку в міру потреби може Рада Міністрів доповнювати новими „промислами“. Признавання або непризнавання кваліфікацій проводові технічних і промислових заведень, як теж усім ремісникам, чи навіть купцям, дає також у руки уряду дуже важний засіб регуляції „промислів“ і плянування.

Для нас прояви „вязаного господарства“ несуть зі собою великі небезпеки. Після новелізації кооперативного закону — це **черговий удар у наш вільний господарський розвиток**, який можливий тільки на ґрунті економічного лібералізму. Концесії, що їх роздає держава, нам тяжко доступні, як це показала практика. Таксамо добре знаємо, що при осягненні признання кваліфікацій національна приналежність є часто непрохідимою перешкодою. Цю чергову небезпеку слід собі бодай усвідомити!

Світова хроніка.

ЧЕРГОВІСТЬ В ОБЕЗЦІНЕННІ ВАЛЮТ І ТЕПЕРІШНЯ СИТУАЦІЯ.

Як пригадують собі читачі, в осени 1931 р. Англія відірвала свій фунт від золотої підстави і кинула його на неспокійні хвилі курсових вагань. Держави, що входять у склад В. Британії, а також і Скандинавія, пішли її слідами. Хоч це був початок валютового хаосу, одначе справжній хаос виявився щойно вповні, коли перед роком вашингтонський уряд скинув із педесталу доляр. „Депреціяція“ стала модна і спокуслива. Три валютові ґрупи, які повстали, а саме: фунтова, долярова, а згодом „золотого паритету“, не обняли всіх держав. Деякі, як Японія чи Німеччина, повели власну валютову політику.

Тепер є ось-яка ситуація: **держави зле валюованого гроша**: Мексик знизив вартість свого пезо на 64 проц., Японія свою валюту на 62, Греція на 54, Австралія на 50, Данія на 49, Норвегія і Фінляндія на 43, Швеція на 42, Зл. Д. П. Ам. на 40.94, Канада на 40, Еспанія на 39, Англія, Японія, Португалія, Єгипет, Сіям, Брит. Індії і Півд. Африка на 37, Югославія на 22, Чехословаччина на 16.66 проц. Як бачимо з цих цифр, з поданих 20 держав найбільше обезцінили свій гріш Мексик і Японія. Остання зуміла завдяки тому майже подвоїти свій експорт. Пять держав, а саме: Німеччина, Австрія, Угорщина, Болгарія і Латвія задержали золоту підставу, але ввели значні девізові обмеження, при чому Німеччина тримається при паритеті завдяки штудерній валютовій політиці. Франція, Бельгія, Голяндія, Швайцарія, Італія, Польща, Литва і Румунія (разом 8 держав) не тільки респектують золоту систему, але теж не мають ніяких валютових чи девізових обмежень.

„ГОСПОДАРСЬКИЙ АМБАСАДОР“ ВАШИНҐТОНУ ДЛЯ ЕВРОПИ.

Бувш. амбасадора в Римі Чайльда (Child-a) іменував амер. уряд „надзвичайним амбасадором“ з тим, що він у половині ц. м. виїде до Европи. Тут має п. Чайльд навязати контакт з усіми урядами й обмірковувати можливости госп. співпраці Америки з Европою.

МІЖНАРОДНІЙ ХЛІБОРОБСЬКИЙ КОНГРЕС.

В червні ц. р. відбудеться XVI. Міжнар. Хліб. Конгрес у Будапешті. В Польщі сновано тепер „Польський Комітет Пропаганди Конгресу“ під проводом К. Фудаковського, през. Союзу Хліб. Палат та організацій.

В. Н-вич.

Новий зшиток „Української Загальної Енциклопедії“.

За місяць лютий появився новий зшиток „У. З. Е.“ — суплемент, що має доповнення та поправки, чужомовні звороти та покажчик чужомовних назв. Поправки зроблені так, що під даним гаслом зазначений рядок і той текст, який повинен бути, замісць помилкового. У доповненнях находимо багато нових українських гасел, головно на перші букви, де пропущені були ріжні наші діячі й автори з чисто технічних причин ще якслід неналадженого редакційного апарату. Поправки зроблені на підставі обширного критичного матеріялу всяких спеціялістів і звичайних читачів, що друкували свої замітки або прислали їх приватно до редакції. Цей матеріял такий великий, що виповнив уже повні 4 аркуші нормального зшитка. Зшиток не має окремого числа, бо він надпрограмовий, необілений видавцями.

Покажчик чужомовних назв дає змогу читачеві легше найти потрібну назву в українській транскрипції. Досі бували випадки, що критики поодиноких зшитків стверджували, що там бракує деяких чужинних назв, хоча вони і були, тільки під інакшою вимовою, для читача незнаною.

Після суплементу приходить черга на зшитки „України“, що вже почали друкуватись.

НОВИНКИ

— **Нова управа Делятина.** Бурмістром Делятина вибрали мґр. Польо, дотеперішнього гром. комісаря, віцебурмістром адвоката д-ра Павроцького, лавниками адвоката д-ра Ратгаавзера, д-ра Берніптайна та Гінду.

— **Хто може бути громадським писарем.** В 18. ч. „Дзенніка Устав" появився розпорядок м-ства внутрішніх справ у справі кваліфікацій кандидатів на громадських секретарів. Тепер писарем може бути той, хто має гімназійне образування, або зложив заступчий іспит. Другою умовиною є 3-літня праця на референдарському становищі в бюрі громадського, міського чи іншого подібного уряду. Треба теж зложити іспит у ділянці фахових вимог і практичного знання. Кандидати, що мають образування в ділянці адм.-торговельного ліцею, мусять практикувати два роки, при скінченому вищому образуванні — 1 рік. У переходовому часі до 1. січня 1936. від кандидатів на гром. писарів у краківському, львівському, познанському, поморському, станиславівському та тернопільському воєвідстві вимагають: образування бодай нар. школи, тримісячної практики в сільській громаді в білостоцькому, люблинському, лодзькому, новгородському, поліському, варшавському, виленському й волинському воєвідстві та зложення практичного іспиту.

— **Вугольний камінь під памятник еп. Бандурського.** В неділю 11. березня відбулося заложення вугольного каменя під памятник на пл. еп. Бандурського (досі Цлова площа) у Львові.

— **Шевченківська академія в Варшаві.** Заходами Українського Інституту відбулася в неділю веч. в салі варшавської міської ради святочна академія з нагоди 120. роковин уродин Шевченка. На академії був м. і. міністер освіти й віроісповідань Вацлав Єнджеєвич, віцеміністер Перацький, президент Варшави Косцялковський, норвеський посол Дітлеф, англійський ген. консуль, професори Гриневецький, Смаль-Стоцький, пос. Мілена Рудницька, представники гр.-кат. і православного духовенства, директор Східного Інституту Гурка, крім того члени Українського Наукового Інституту, Українського Центр. Комітету, Українського Клюбу й ін. Промову виголосив професор Інституту Ол. Лотоцький. Другу промову виголосив поет проф. Богдан Лепкий, який подав життепис поета та зазначив, що на творах Шевченка виховалися й виховуються цілі українські покоління, які вміють любити Україну та жити для неї. Опісля відбувся концерт із участю хору та співачки Марії Сокіл, співака Тисяка та деклямації.

— **Видача 13 послів.** Соймова комісія посольської незайманости радила в справі видачі 13 послів. Чотири з тих послів подано з публичного обвинувачення, інші з приватного. Прокуратор домагається видачі трьох послів Стр. Людового у звязку з селянськими заворушеннями в середущій Галичині й комуніста Рожека. Комісія ухвалила видати всіх 13 послів. Над тією справою радитиме ще сойм.

— **Львівська хроніка.** З магазинів фірми Ляндес вкрали невідомі злодії шкіри, вартости 20 тис. зол. — З мешкання урядника маґістрату Е. Голомба викрали якісь типи дорогоцінности на 2.700 зол. — Львівське старосто починає велику санітарну контролю всіх публичних льокалів.

— **Краєва хроніка.** В Перемишлі вбив себе з кріса військовий жандарм Юзеф Гонцяж. — В тернопільському воєвідстві занотовано 20 випадків плямистого і 19 черевного тифу, з з яких 2 скінчилися смертю. — В Тернополі скочила в Серет і втонула Л. Мелерова, яку мали викинути з мешкання. — Для бідних станиславівського воєв. призначила рада міністрів 5 тис. тон муки, яку частинно розділено даром, а частинно за працю при дорогах.

— **Процес у Луцьку.** В 17. дні процесу проти обвинувачених у комуністичній діяльності зізнавав свідок заступник керманича слідчого уряду у Львові ком. Федунишин. Він зясував акцію Сельробу та пояснив причини злуки Сельробу з КПЗУ. Зясував теж хід комуністичної наради в Данціґу, в якій брали участь обвинувачені. Функціонар сл. поліції у Львові Будний відчитав тексти резолюцій з конгресу КПЗУ. Сказав, що члени КПЗУ. діставали від комуністичного посла Штопса по 100 дол. місячно.

— **Кінець ватажка опришків.** У стопницькому та пинчівському (келецьке воєв.) і в домбровському повіті (краківське воєвідство) далася в знаки тамошньому населенню опришківська ватага, якої проводирем був Бол. Шварц. Поліція в лютому всіх опришків виловила, та ватажок увільнився з кайданів і втік крізь вікно. Тепер поліція відшукала Шварца в с. Дембяни, пов. Пинчів, де він приготовляв напад. Коли поліцай хотів розброїти Шварца, він вистрілив і зранив поліцая тяжко. Потім Шварц вискочив крізь вікно, та як перескакував через пліт, завис на ньому мертвий. Поліцая відвезли літаком до краківського шпиталю.

— **Нові надавчі радіостації в УССР.** У Виниці пустили в рух нову надавчу радіостацію в силі 10 кільоват. Збудували теж сильну радіостацію в Чернигові. Небавком має бути закінчена будова радіостації у Дніпропетровську. Все те роблять більшовики для скріплення своєї пропаґанди в масах.

— **Дуже важна історична находка.** В околиці Люблина відкопано недавно, зрештою зовсім припадково, стародавні гроші з поч. XI в. Знайдено там малі срібні денарки, які не мають написів. Вони є биті з тонкої срібної бляшки з підвищеним берегом і мають лише на собі ріжні характеристичні значки. Серед цих грошиків були також угорські монети, одна німецька і староукраїнські (руські) монети. Крім монет викопано тоді кілька срібних гривен, то є кусників чистого лятого срібла, очеркненої ваги, які служили як більша монетарна одиниця. Знавці признали, що цей скарб є з поч. XI в., а може і давніший. Цей скарб впевнює нас, що вже в X. в. Люблин існував. А стверджує він також, що туди через Люблин ішов український старинний торговельний шлях з України (Київа) до Германії і взагалі на Захід. В Каземирі перевозу через Вислу стерегли два замки і третій в Бохотниці (замки старо-українські, як також замок в Люблині); дальше ішов шлях на Ходи, Городло, Володимир і т. д. Шельонговський зве цю дорогу дорогою ганзеатицьких купців.

— **Опіка над чужинцями в Америці.** Свіжо оголошені цифри про рух чужинців в Америці за минулий рік показують, що в 193[illegible] втрое стільки виїхало людей з Америки, як приїхало. Отже іміґрація перестала бути проблємою у Злуч. Державах. Одначе не можна іґнорувати чужинців цілковито, бо остання перепись з 1930 р. виказує тут 6 міл. чужинців. Між 13 з половиною безробітних в Америці було чужинців близько одного міліона. Ними треба було також заопікуватися. Цю службу сповняє Міжнародня переселенча служба, яка має своє бюро в Нюйорку. Заходами цього бюра дістало працю біля 30.000 чужинців, а крім цього воно вистаралося, що в нових проєктах президента чужинці найшли також признання і їх не відкидається від роботи, коли вони сповнять деякі умовини.

— **Орґанізація карликів.** У Мадярщині є тепер 261 карликів, якщо рахувати таких, що ввійшли до спільної орґанізації. Вони рішили боротись за свої права, бо покривджені законами. З огляду на свій малий ріст вони жадають, повинні би платити як діти, половину ціни в трамваях, кінах і театрах. Що більше, вони хотілиб мати у деяких домах низенькі і малесенькі кімнати. Мадярські карлики заповідають всесвітній конґрес, теж у Будапешті, обраховуючи вже нині, що приїде їх 6000.

— **Спадщина по султані.** В Льондоні зорганізувалося товариство, якого ціль повести процес, щоб дістати спадок по турецькому султані Абдулі Гаміді. Це британське товариство має сім і пів міл. канад. долярів. Звязалося воно з багатьома спадкоємцями Абдула Гаміда й заступатиме в їх імені. Спадок по султані сягає до яких 30 міл. фунтів стерлінгів. Товариство думає, що по заплаті всіх видатків і всіх відсотків, йому лишиться ще біля 10 міл. фунтів. Ці величезні гроші поділять між собою акціонери нового підприємства і спадкоємці, себто всіх до сто люда. Процес затягнеться на декілька років. Бо товариство мусить заявити свої претенсії цілій низці держав. Між ними: Англія, Італія, Франція, Греція, Туреччина. Покликано найкращих адвокатів.

—o—

Спорт.

КРАЄВІ ЗМАГАННЯ.

Змагання Україна — Світезь не відбулися з причини непогоди.

ЛЬВІВ. Погонь — Білий Орел 16:0.

ЗАКОРДОННІ ЗМАГАННЯ.

В Люксембурзі Німеччина — Люксембурґ в хок[illegible] 9:1 (5:1). Сотий міждержавний меч німецької репрезентації.

В Амстердамі Голяндія — Бельгія 9:3 (4:1). Зв[illegible]ків 30.000.

В Білгороді С. Ц. Югославія — Славія (Софія) 4:1.

В Парижі в гокею Саскатун Кв. — Реджайн [illegible] Держави 3:0. Стріча за чашу Парижа принесла [illegible] побіду канадійської дружини.

В Льондоні в легкоатлетичних змаганнях університетів Оксфорд і Кембрідж Оксфорд здобув 7, а Кембрідж тільки 4 перші місця.

ОГОЛОШЕННЯ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.